

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 5. detsember 2016
(OR. en)

15172/16
ADD 1

ENER 422
CLIMA 172
AGRI 654
COMPET 645
TRANS 480
ENV 764
ECOFIN 1156
RELEX 1019
TELECOM 271
CONSOM 303

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Jordi AYET PUIGARNAU, direktor
Kättesaamise kuupäev:	1. detsember 2016
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2016) 860 final - Annex 1
Teema:	LISA järgmise dokumendi juurde: Puhta energia kiirem kasutuselevõtt hoonetes KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE, REGIOONIDE KOMITEELE JA EUROOPA INVESTEERIMISPANGALE Puhas energia kõikidele eurooplastele

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2016) 860 final - Annex 1.

Lisatud: COM(2016) 860 final - Annex 1

Brüssel, 30.11.2016
COM(2016) 860 final

ANNEX 1

LISA

Puhta energia kiirem kasutuselevõtt hoonetes

järgmise dokumendi juurde:

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE, REGIOONIDE KOMITEELE JA
EUROOPA INVESTEERIMISPANGALE**

Puhas energia kõikidele eurooplastele

Komisjonis täna esitatud algatuse kohaselt on hoonetel oluline osa Euroopa üleminekul puhtale energiale.

Algatuses keskendutakse elu- ja töökohtadele ning selle eesmärk on töötada välja ulatuslik, terviklik lähenemisviis, milles on esmatähtis energiatõhusus ja mis aitab ELil olla taastuvenergia valdkonnas maailmas juhtpositsioonil ning pakub tarbijale õiglase hinnaga teenuseid viisil, mis aitab liikmesriikidel saavutada kliima- ja energiapoliitika eesmärgid 2020. ja 2030. aastaks.

Sellisel terviklikul lähenemisviisil on selged eelised:

- investeeringute mobiliseerimine nii riiklikul, piirkondlikul kui ka kohalikul tasandil, majanduskasvu ja töökohtade loomise hoogustamine ning samas innovatsiooni ja oskuste edendamine;
- jooksvaid kulusid vähendav energiasääst, tervislikum elu- ja töökeskkond;
- kütteostuvõimetuse leevendamine, keskendudes eelkõige energiakulukatele sotsiaaleluruumidele ja üldkasutatavatele hoonetele;
- Euroopa energiasüsteemi järkjärguline detsentraliseerimine säästva energia kasutamise kaudu hoonetes;
- hoonete ühendamine omavahel ühendatud energia-, salvestus-, digitaal- ja transpordisüsteemi, mis aitab kaasa Euroopa vähese heitega liikuvuse strateegia eesmärkide saavutamisele;
- kodumajapidamiste, ettevõtete ja energiaühenduste mõjuvõimu suurendamine ning
- ringmajanduse edendamine.

Ainutüki ehitustööstus annab Euroopas otseselt tööd 18 miljonile inimesele ja seal luuakse 9 % SKPst¹.

Euroopa ehitustööstus võib pakkuda lahendusi paljudele majandus- ja sotsiaalprobleemidele, mis on seotud töökohtade ja majanduskasvu, suurema linnastumise, sotsiaalvõrgustiku ja digitaalse teabevahetuse, demograafiliste muutuste, globaliseerunud väärtusahelate ja ökoloogilise survega, ning samas ka energia ja kliimamuutustega seotud probleemidele. Hooned võivad olla ehitussektori ja selle tööjõu moderniseerimise üheks tõekejõuks.

EL on juba praegu hoonete innovatsioonisüsteemide alal maailmas juhtkohal. Energiatõhususe, taastuvate energiaallikate ja energia salvestamise integreerimine hoonete kaudu digitaal- ja transpordisüsteemidesse võimaldab seda juhtpositsiooni veelgi tugevdada ja kasutada võimalikult hästi ära soodsat õigusraamistikku.

Praegu langeb hoonete arvele 40 % kogu Euroopas tarbitavast energiast. Umbes 75 % Euroopa hoonetest ei ole energiatõhusad. Praeguse renoveerimismäära juures – 1 % aastas – kuluks hoonete CO₂-heite vähendamiseks tänapäevasele vähese CO₂-heitega tasemele ligikaudu sajand².

¹ Euroopa komisjon „The European construction sector – A global partner“, 2016.

² Mõjuhinnaang hoonete energiatõhususe direktiivi muutmiseks, SWD(2016) 414; vt ka Teadusuuringute Ühiskeskuse aruanne „Energy Renovation: The Trump Card for the New Start for Europe“ aadressil <http://iet.jrc.ec.europa.eu/energyefficiency/publication/energy-renovation-trump-card-new-start-europe>

Selleks et hoonetes oleks võimalik säästva energia võimalusi täielikult ära kasutada, tuleb kõrvaldada mitmesugused **sotsiaalsed, rahalised ja tehnilised takistused ning haldusprobleemid**. Näiteks hoonete korrapärase hooldamise või täiustamise tõttu jäetakse investeeringud säästvasse energiasse sageli tegemata, sest konkureeritakse piiratud hulga kapitali pärast, puudub usaldusväärne teave või kvalifitseeritud töötajad või kaheldakse võimalikus kasus.

Lisaks on paljude projektiarendajate jaoks jätkuvalt probleemiks leida vahendeid projektide suurte algkulude katmiseks ning neil ei ole juurdepääsu turul pakutavatele atraktiivsetele ja sobivatele finantstoodetele. Kõnealune turutõrge on tingitud peamiselt sellest, et rahastajad ja investorid ei mõista säästvasse energiasse, eelkõige energiatõhususse investeerimise riske, mitmekordset kasu ega ärielist. Peale selle suurendab investeeringute vähesus ja valmislahenduste puudumine rakenduskulusid ning kuna puuduvad suutlikkus ja oskused koostada pangalaenu saamiseks sobivaid projekte, püsib nõudlus rahastamise järele jätkuvalt väiksena.

Säästva energia poliitika roll on lihtsustada tarbijatel nende investeeringute tegemist ja luua soodsamad investeerimistingimused. Tarbijatel peaks oma kodus remonti tehes olema võimalik valida tõhusamaid lahendusi lähtuvalt läbipaistvast, selgest ja õigeaegsest teabest energiatarbimise ja sellega seotud kulude kohta. Üldkasutatavate hoonete, näiteks haiglate, koolide, sotsiaaleluruumide või kontorite renoveerimisel peaks avaliku sektori asutustel olema juurdepääs huvipakkuvatele rahastamislahendustele ja võimalus kasutada uuenduslikke energiateenuseid, näiteks energiatõhususe lepinguid.

Lisaks vajadusele kehtestada asjakohane õigusraamistik, eelkõige Euroopa energiatõhususe direktiivi ja hoonete energiatõhususe direktiivi kavandatud läbivaatamise kaudu, on vaja täiendavaid meetmeid, et toetada kiireid muutusi reaalmajanduses ja viivitamata tegeleda rahastamisküsimusega.

1. Arukate hoonete arukas rahastamine

Hoonete renoveerimine säästva energia eesmärgil on valdkond, kus võib palju korda saata projektide koondamise ja riigi tagatistega. Euroopa investeerimiskava osana on keske tähtsusega Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond (EFSI) 2.0,³ mis pakub erasektoripoolset rahastamist **hoonete energiatõhususe ja nendes kasutatavate taastuvate energiaallikate jaoks**.

Energiatõhusus ja taastuvad energiaallikad on juba praegu EFSI projektides tähtsal kohal. Näiteks on enamik rahastamiseks seni heaks kiidetud energiaprojektidest (mis moodustavad 22 % koguinvesteeringutest, mille väärtus on 154 miljardit eurot) seotud energiatõhususe ja taastuvenergia sektoriga. EFSI edule tuginedes on komisjon teinud ettepaneku pikendada selle kestust kuni 2020. aasta lõpuni ning nõuda, et **vähemalt 40 % EFSI taristu- ja innovatsioonialastest projektidest** peaks toetama kliima-, energia- ja keskkonnategevust kooskõlas **ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 21. istungjärgul kindlaks määratud eesmärkidega**. See on oluline võimalus ja konkreetne panus, millega suurendada avaliku ja erasektori vahendeid, et toetada üleminekut vähese CO₂-heitega ringmajandusele. Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi vahendeid võib täiendada ELi teiste fondide vahenditega või neid omavahel ühendada, sealhulgas Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest **toetuste või finantstoodete kujul** pärineva rahastamisega.

³ Teatis „Euroopa investeerib taas. Euroopa investeerimiskava täitmise ülevaade“, COM(2016) 359.

Aastatel 2014–2020 investeeritakse **Euroopa Regionaalarengu Fondist ja Ühtekuuluvusfondist** 17 miljardit eurot üldkasutatavate ja eluhoonete ning ettevõtete, eelkõige VKEde energiatõhususse⁴. Seda on kolm korda rohkem kui eelmisel perioodil ning see kinnitab, et liikmesriigid ja piirkonnad soovivad energiatõhususse panustada ning peavad seda oluliseks. See summa annab võimaluse suurendada liikmesriikides oluliselt avaliku ja erasektori poolset kaasrahastamist, tänu millele tõuseb kogusumma hinnanguliselt ligikaudu 27 miljardit euronit⁵. Euroopa investeerimiskava üks eesmärkidest on vähemalt kahekordistada rahastamisvahendite kasutamist Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide raames, et kaasata täiendavaid erasektori vahendeid ning aidata luua elujõulisi turge. Liikmesriikidel ja piirkondadel on juba kavas investeerida peaaegu 6,4 miljardit eurot⁶ vähese CO₂-heittega seotud eesmärkide saavutamiseks, eelkõige energiatõhususele suunatud rahastamisvahendite kaudu; seda on võrreldes ajavahemikuga 2007–2013 üle kaheksa korra rohkem⁷.

Komisjon tuleb Euroopa investeerimiskavale ning Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidele tuginedes välja algatusega, mille eesmärk on veelgi suurendada avaliku sektori asutuste, energiateenuseid osutavate ettevõtjate, VKEde / keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate ja kodumajapidamiste investeeringuid energiatõhususse ja arukatesse hoonetesse. See uus algatus aitab tihedas koostöös Euroopa Investeerimispanka (EIP) ja liikmesriikidega kuni 2020. aastani **kaasata täiendavad kümme miljardit eurot** avaliku ja erasektori vahendeid⁸ energiatõhususe ja taastuvate energiaallikate jaoks. Seda tuleks teha finantsvahendajate ja riiklike energiatõhususse investeerimise platvormide kaudu, et koondada projekte, vähendada energiatõhususse investeerimise riske ja optimeerida avaliku sektori vahendite, sealhulgas eelkõige Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide vahendite kasutust kombineerituna Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi vahenditega. Kõnealust kombineerimist, mis on juba praegu võimalik, lihtsustatakse veelgi finantsmääruse ja ühissätete määruse kavandatavate muudatuste kaudu⁹. Liikmesriike, eriti energiamahukama majandusega ja välisest energiast sõltuvaid liikmesriike, innustatakse kõnealuses algatuses osalema ja sellele kaasa aitama. Riskide jagamine ELi ning liikmesriikide avaliku ja erasektori vahendite vahel võimaldab pakkuda atraktiivsemaid rahastamisvõimalusi lõplikele toetusesaajatele. Lisaks ühendatakse ELi tasandi lahenduse kasutamise mitmesugused õiguslikud ja halduslikud eelised, näiteks seoses riigiabi, riigihangete, kaasrahastamisega seotud kohustuste, aruandluse ja eelhindamisega. On oluline, et komisjon võtab stabiilsuse ja kasvu pakti alusel avaliku sektori vahendite hindamise raames pooldava seisukoha seoses ühekordsete sissemaksetega, mille liikmesriigid teevad EFSI raames valdkondlikesse või mitut riiki hõlmavatesse investeerimisplatvormidesse¹⁰.

Märkimisväärset osa nendest vahenditest rakendatakse linnades ja piirkondades: kohalikud ja piirkondlikud osalejad etendavad väga olulist rolli puhast energiat tarbivate hoonete

⁴ Märkus: lisaks on Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondist (EMKF) (mis on samuti osa Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest) eraldatud vastavalt 870 miljonit eurot ja 113 miljonit eurot.

⁵ Hinnang põhineb valdkondliku eesmärgiga „vähese CO₂-heittega majandusele ülemineku toetamine“ seotud ja aastaid 2014–2020 hõlmavate rakenduskavade finantstabelitel üldiselt.

⁶ Sealhulgas riigipoolne kaasrahastamine.

⁷ Esimene aastakokkuvõtte perioodi 2014–2020 Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide rahastamisvahenditega seotud edusammudest koostatakse 2016. aasta novembri lõpuks.

⁸ EIP on energiatõhususe sektorisse viimase viie aasta jooksul panustanud 10,5 miljardit eurot.

⁹ COM(2016) 605, 14. september 2016.

¹⁰ Vt komisjoni avaldus oma hinnangu kohta EFSI algatuse raames tehtavatele ühekordsetele sissemaksetele stabiilsuse ja kasvu pakti elluviimiseks (ELT L 169, 1.7.2015, lk 38); samuti vt teatis „Stabiilsuse ja kasvu pakti kehtivate nõuete paindlikum kasutamine“, COM(2015) 12.

toetamisel, tehes otsuseid sellistes valdkondades nagu ehituseeskirjad ja linnaplaneerimine. Sellistes algatustes nagu linnapeade pakt kliima ja energia alal¹¹ kutsutakse linnu ja piirkondi üles rakendama meetmeid kasvuhoonegaaside heite vähendamiseks, vastupanuvõime suurendamiseks ning puhta ja taskukohase energia üldise kättesaadavuse tagamiseks.

I samm. Avaliku sektori vahendite tõhusam kasutamine

Eesmärk on kasutada võimalikult hästi ära olemasolevaid avaliku sektori vahendeid rahastamisvahendite kaudu, mille eesmärk on kõrvaldada kindlaks tehtud turutõrked, ja toetuste parema suunamise kaudu haavatavatele tarbijatele. Selleks teeb komisjon järgmist.

- a. **Töötab välja säästva energia rahastamise mudelid**, mis põhinevad riiklikel (võimaluse korral piirkondliku mõõtmega) investeerimisplatvormidel, mille eesmärk on kaasata hoonete renoveerimisse täiendavaid erasektori vahendeid, ning mis on kavandatud vastavalt EFSI määrusele ja ELi riigiabi eeskirjadele.

ELis mängivad pangad võrreldes teiste arenenud majandusega riikidega keskmemat rolli tarbijate ja ettevõtete investeringute rahastamisel. Kuigi pangad on uue energia, eriti suuremahuliste taastuvate energiaallikate turgudel üha aktiivsemad, peavad nad energiatõhusust harva eraldi turusegmentiks. Seetõttu puuduvad hoonetesse tehtavateks energiatõhususe või taastuenergia investeringuteks¹² piisavad ja taskukohased finantstooted. Selle puuduse kõrvaldamiseks on komisjon töötanud välja uuendusliku finantseerimisskeemi – energiatõhususe erarahastamisvahendi (PF4EE), mida rahastatakse programmi LIFE raames ja mida haldab EIP. Kõnealuse katseprojekti edu, mille näiteks on algselt kavandatud oluliselt suurem finantsvõimendus, näitab, millised on võimalused hoogustada energiatõhususse tehtavaid investeringuid riskijagamise, tehnilise abi ja EIP poolt osalevatele finantseerimisasutustele avatud krediidiiniinide kaudu. Energiatõhususe erarahastamisvahendist (PF4EE) saadud kogemused aitavad veelgi edendada Euroopa Strateegiliste Investeringute Fondi ja muude avaliku sektori rahastamisallikate, sh vajaduse korral Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide vahendite kombineerimist investeerimisplatvormide kaudu¹³.

Nendele kogemustele tuginedes toetab komisjon **energiatõhususe ja taastuvate energiaallikate paindliku rahastamise platvormide** väljatöötamist riigi või piirkonna tasandil. Need platvormid pakuvad terviklahendust, mis võimaldab kohalikel pankadel, finantsvahendajatel, energiateenuseid osutavatel ettevõtjatel või muudel investeringuid ühendavatel üksustel pakkuda atraktiivseid säästva energia rahastamise tooteid suurele hulgale lõppsaajatele platvormiga hõlmatud valdkonnas¹⁴. Eelkõige võib säästva energia investeringute portfelli rahastamisest huvitatud üksustele pakkuda kolme üksteist täiendavat elementi:

- suurem EIP poolne laenude rahastamine Euroopa Strateegiliste Investeringute Fondi kaudu, et suurendada üksuste rahastamisvõimet (aidates

¹¹ http://www.covenantofmayors.eu/index_en.html

¹² Eelkõige kütte- ja jahutuslahendused, päikesepaneelid katustel ja soojuspumbad.

¹³ Hiljuti vastuvõetud nn koondmääruse ettepanekus (COM(2016) 605) soovib komisjon lihtsustada Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide ning Euroopa Strateegiliste Investeringute Fondi vahendite kombineerimisel kohaldatavaid eeskirju, mis võimaldaks töötada välja lihtsaid lisamudeleid ja -vorme.

¹⁴ Need platvormid tagavad ka rahastatavate projektide suurema nähtavuse, et oleks võimalik kasutada EFSI pakutavaid asjakohaseid regulatiivseid ja halduslikke eeliseid.

seega pöörata Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi 2.0 raames rohkem tähelepanu säästva energiaga hoonetele);

- riskijagamismehhanism, et vähendada säästva energiaga hoonete investeerimisportfellide riske ja võimaldada lõppsaajatele atraktiivsemaid laenuandmise tingimusi. Seda elementi võiks kasutada koos kohalikul tasandil kättesaadavate rahastamisvahendite, sh Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide vahenditega;
- tehnilised ekspertteadmised ja tehniline abi selliste laenuprogrammide kasutuselevõtul, mis on välja töötatud koos Euroopa investeerimisnõustamise keskusega – sealhulgas selliste vahendite kaudu nagu ELENA, JASPERS ja fi-compass,¹⁵ – ning muude riiklike või piirkondlike rahastamisvahendite kasutuselevõtul.

Komisjon uurib kõnealuse mudeli ja muude seonduvate säästva energia instrumentide toetamiseks võimalusi paigutada ümber olemasolevaid ELi vahendeid, näiteks tehnilise abi vahendeid.

- b. Energiatõhususe lepingud:** energiatõhususe lepingute rolli üldkasutatavate hoonete energiatõhususe edendamisel tuleb suurendada, kuna need lepingud pakuvad terviklikku lähenemisviisi renoveerimisele, sh rahastamisele, tööde teostamisele ja energiauhtimisele. Lisaks võimaldavad need lepingud teatavatel tingimustel investeerida tõhususse, suurendamata seejuures valitsemissektori võlga, mis on väga oluline valitsustele ning kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele, kelle eelarve on piiratud, eelkõige sotsiaaleluruumide, haiglate või koolide osas. Avaliku sektori investeeringute ja varade uuendamise statistilise käsitlemise eeskirjad peaksid olema läbipaistvad ja selged, et hõlbustada energiatõhususse investeerimist avaliku sektori varade puhul. Eurostat uurib, kuidas käsitleda energiatõhususega seotud investeeringute mõju valitsemissektori võlale ja eelarvepuudujäägile. Komisjon analüüsib tihedas koostöös liikmesriikidega avaliku sektori raamatupidamiseeskirjade mõju energiatõhususe lepingute turule ning ajakohastab vajaduse korral selliste partnerlussuhete statistilise käsitlemise suuniseid enne 2017. aasta hiliskevadet.
- c. Pakub abi avaliku sektori vahendite haldajatele rahastamisvahendite struktureerimisel ja kasutamisel:** lisaks Euroopa investeerimisnõustamise keskuse, fi-compassi ning energia- ja korraldusasutuste võrgustiku pakutavale toele korraldab komisjon piirkondliku suutlikkuse suurendamise üritusi, millesse kaasatakse olulisi poliitikakujundajaid ja sidusrühmi. Esimene Läänemere piirkonda hõlmav seminar toimus selle aasta novembris Riias.
- d. Lisaks on komisjon välja töötanud kasutusvalmis vormi Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide rahastamisvahendite osakaalu suurendamiseks:** selleks on kasutusvalmis vahend energiatõhususe rahastamiseks. Liikmesriigid on olnud aktiivsed energiatõhususe rahastamise vahendite loomisel, eelkõige selleks, et saavutada eesmärk suunata rahastamisvahendite abil 20 % Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide vahenditest vähese CO₂-heitega majandusse tehtavatesse

¹⁵ Fi-compass on platvorm, kus pakutakse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide (ESIF) raames loodud rahastamisvahenditega seotud nõustamisteenuseid ning mille eesmärk on toetada ESIFI korraldusasutusi ja teisi huvitatud isikuid, pakkudes praktilist oskusteavet ja õppevahendeid rahastamisvahendite kohta. <https://www.fi-compass.eu/>

investeeringutesse. Mõnes liikmesriigis aga esineb selles osas viivitusi ja kasutusvalmis vahendite kasutamine võib aidata seda probleemi lahendada.

Samal ajal sisaldab hoonete energiatõhususe direktiivi käsitlev seadusandlik ettepanek meetmeid, mis aitavad avaliku sektori vahendite pakutavaid **rahalisi stiimuleid siduda** saavutatud energiasäästuga.

II sammas. Projektide koondamine ja abi projektide väljatöötamiseks

Käesoleva algatuse edu tagamiseks on äärmiselt oluline pangalaenu saamiseks sobilike projektide suure kogumi olemasolu, et võimaldada luua investeerimisplatvorme ja pakkuda rahastamisvahendeid. Paljudel projektiarendajatel – avaliku sektori asutustel, eraisikutel ja ettevõtjatel – puuduvad oskused ja suutlikkus luua, rakendada ja rahastada mahukaid puhta energiaga hoonete projekte. Seepärast teeb komisjon järgmist.

- a. **Tugevdab** koostöös Euroopa investeerimisnõustamise keskusega **projektide väljatöötamisele suunatud olemasolevaid ELi tasandi abivahendeid**,¹⁶ nagu ELENA. Eesmärk on suurendada investeeringuid, toetada rahastamisvahendite kasutuselevõttu, jõuda projektiarendajateni, eelkõige Ida- ja Kesk-Euroopas, täiendavalt kaasata linnu ja kohalikke osalejaid ning ergutada paljutöötavate lahenduste koondamist ja turuleviimist, mis hõlmab muu hulgas innovaatilist tehnoloogiat, rahastamist ja organisatsioonistrateegiaid. Komisjon suurendab projektide väljatöötamisele suunatud ELi abi eelarvet alates 2017. aastast 38 miljoni euronit aastas (2015. aastal oli see 23 miljonit eurot). Projektide väljatöötamiseks antava ELi abi eelarve aastateks 2016–2017 suureneb eeldatavalt kolme miljardi euronit,¹⁷ mida kasutatakse säästva energiaga hoonetesse tehtavateks investeeringuteks.
- b. **Kutsub liikmesriike üles looma projektiarendajatele sihtotstarbelisi kohalikke või piirkondlikke ühtseid kontaktpunkte**, mis hõlmavad kõiki klientidele vajalikke teenuseid alates teabe ja tehnilise abi pakkumisest, struktureerimisest ja finantstoetustest kuni hoiuste jälgimiseni. Kõnealused asutused peaksid aitama suurendada kohalikul tasandil väljatöötatud projektide hulka ning luua kindlaid ja usaldusväärseid partnerlussuhteid kohalike osalejatega (nt VKEd, finantseerimisasutused ja energiaagentuurid), kusjuures oluline on viia kokku rahastamise pakkujad ja vajajad. Kontaktpunktide arendamist ja nende hulga suurendamist toetatakse ELi tasandil heade tavade vahetamisega Manag'Energy¹⁸ kaudu, rahastamisega programmi „Horisont 2020“¹⁹ raames, ELi projektide väljatöötamise rahastutest või vajaduse korral Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide vahenditest.

¹⁶ ELENA abivahend ja projektide väljatöötamiseks antava abi projektikonkurss programmi „Horisont 2020“ raames.

¹⁷ Tuginedes varasemale finantsvõimenduse määrale, mis on saavutatud ELENA ning projektide väljatöötamiseks antava abi ja EASME vahendite puhul.

¹⁸ Manag'Energy on rohkem kui 400 Euroopa kohaliku ja piirkondliku energiaagentuuri suutlikkuse suurendamise koordineerimiskeskus, mille eesmärk on suurendada agentuuride energiatõhususealast finantssuutlikkust ja toetada neid struktuuride loomisel lähtuvalt terviklikust, integreeritud kohalikust/piirkondlikust lähenemisviisist.

¹⁹ Programmi „Horisont 2020“ projektikonkurss EE-23-2017, mis käsitleb innovaatilisi rahastamiskavasid, st kavasid, mis põhinevad piirkonna või riigi tasandi projektide koondajatel või kliiringukodadel.

Samal ajal annab energiatõhususe direktiivi artikliga 7 liikmesriikidele seatud energiasäästukohustuste täitmise kavandatud jätkamine edasise tõuke väikesemahuliste projektide ühendamiseks.

III sammas. Riskide vähendamine

Vastavalt finantseerimisasutuste üleskutsele²⁰ peavad investorid ja rahastajad paremini mõistma säästvat energiat tarbivatesse hoonetesse tehtavate investeeringute tegelikke riske ja eeliseid, võttes aluseks turupõhised tõendid ja tulemuslikkuse jälgimise andmed. Pankadel tuleb järjest enam tunnustada põhitegureid, nagu väiksem makseviivituse tõenäosus energiasäästuga seotud laenude puhul või suuremast energiatõhususest tulenev varade väärtuse kasv, ja need tegurid peavad kajastuma pankade finantstoodete hinnas. Säästva energiaga hoonetele suunatud spetsiaalsete finantstoodete arendamine on oluline ka selleks, et toetada järelturu (refinantseerimisturu) loomist ja suurendada erakapitali osalust. Turu sellise ümberkujundamise toetamiseks teeb komisjon järgmist.

- a. **Loob energiatõhususega seotud tegevuse riskide vähendamise platvormi**, kus avalikustatakse Euroopa rohkem kui 5 000 tööstusalase ja hoonete energiatõhususe projekti tehnilised näitajad ja finantstulemused. Projektiarendajaid, rahastajaid ja investoreid kutsutakse üles seda avalikku andmebaasi täiendama ning kasutama selle pakutavaid võrdlemise ja vastastikuse õppe võimalusi.
- b. Teeb tihedat koostööd avaliku ja erasektori finantseerimisasutuste, valdkonna ettevõtjate ja ekspertidega, et saavutada **konsensusel põhinev raamistik säästva energiaga hoonetesse investeerimise tagamiseks**. Kõnealune algatus, mille kaasloojaks on energiatõhususe finantseerimisasutuste rühm¹¹ ja mis on kavandatud 2017. aastaks, aitab finantseerimisasutustel lisada energiast tulenev kasu oma äritavadesse ning vähendada samas tehingukulusid ja suurendada investorite usaldust. Meede aitab hoogustada ka keskkonnasäästlike hüpoteeklaenude turgu.

Samal ajal sisaldab hoonete energiatõhususe direktiivi seadusandlik ettepanek meetmeid, millega tagatakse erasektori investoritele juurdepääs rohkemale ja paremale teabele, mis hõlmab usaldusväärsemaid hoonete energiatõhususe sertifikaate, üldkasutatavate hoonete tegeliku energiatarbimise andmete kogumist ning hoonete renoveerimise selliste pikaajaliste tegevuskavade edasist väljatöötamist, millest investeerimisel juhinduda.

Samuti loob komisjon **ELi olemasolevate hoonete vaatluskeskuse**, et koondada kogu asjakohane teave ELi hoonete ja energiasäästu eesmärgil renoveerimise kohta. See võimaldab toetada poliitikameetmete ja seonduvate rahastamisvahendite kavandamist, rakendamist, järelevalvet ja hindamist.

2. Ehitussektor

Komisjon kutsub ehitussektori sidusrühmi arutama probleeme ja võimalusi, mida säästva energiaga hoonetesse tehtavad investeeringud endast sektori jaoks kujutavad, ning seda, kuidas valdkonda edendada. See on täienduseks tööle, mida tehakse säästva ehituse kõrgetasemelisel kolmepoolisel foorumil ehituse 2020. aasta strateegia raames.

²⁰ www.eefig.com

Euroopa oskuste tegevuskava²¹ raames alustas komisjon tööd, et aidata lahendada oskustega seotud probleeme. Käesoleval aastal käivitatud katseprojektidest saadud kogemuste põhjal võtab komisjon 2017. aastal kasutusele uued nn oskustealase valdkondliku koostöö kavad, millest üks puudutab ka ehitussektorit, keskendudes energiatõhususele ja digitaaloskustele. Sellega seoses arendatakse sünergiat komisjoni algatusega „BUILD UP Skills“, milles käsitletakse ehitussektori töötajate oskuste täiendamist energiatõhusus- ja taastuvenergiatehnoloogia ning selle paigaldamise ja haldamise alal²².

Uute hoonete ehitamine või hoonete renoveerimine, et muuta need energiatõhusamaks, annab võimaluse vaadata üle ehitus- ja lammutustavad, et võtta arvesse üldisemaid ressursitõhususe aspekte. Komisjon esitab järgmisel aastal ringmajanduse paketi raames ELi raamistiku hoonete üldise keskkonnatoime hindamiseks. Sellist raamistikku tuleks kasutada ringmajanduse edendamiseks hoonestatud keskkonnas, sealhulgas võrdlusalusena ulatuslikes rakendusprojektides, Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondides ning riiklikus poliitikas ja õigusnormides. Lisaks uurib Euroopa Komisjon võimalusi, kuidas toetada algatusi, et soodustada investeringuid uude ja/või innovaatilisse ehitus- ja lammutusprahi ringlussevõtu taristusse piirkondades, kes ei suuda täita korduskasutamise, taaskasutamise ja ringlussevõtu 70 % eesmärki, mis vastavalt jäätmete raamdirektiivile tuleb saavutada 2020. aastaks. Selliseid investeringuid võiks toetada Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondist. Praegu on loomisel spetsiaalne platvorm ringmajandusprojektide jaoks. Lisaks on komisjon koostanud ehitus- ja lammutusprahi käitlemise protokollid, et aidata sidusrühmadel käidelda jäätmeid keskkonnaohutult ja suurendada nende ringlussevõtu võimalusi. Tulevikku vaadates töötab Euroopa Komisjon praegu välja ka hoonete keskkonnasäästliku projekteerimise põhimõtteid ja eeskirju, et vähendada tekkivate ehitus- ja lammutusjäätmete hulka ning hõlbustada materjalide ringlussevõttu. Kõik need algatused aitavad omakorda vähendada energiatarbimist ja ehitusmaterjalidega seotud kulusid.

Ära tuleb kasutada ehitussektori majanduskasvu ja tööhõive potentsiaali, parandades turgude toimimist. Ehitussektori toimivuse kontrolli tulemusi kasutatakse selleks, et tagada seonduvate siseturu- ja energiatõhususalaste õigusaktide parem sidusus. Näiteks tuleks ökodisaini määrustest tulenevad nõuded vajaduse korral lisada ehitustoodete määru kohastesse harmoneeritud standarditesse, mida kohaldatakse samade toodete suhtes, et tagada tootjatele üks ühine raamistik toodete testimiseks. Kuna ehitustoodete siseturg on endiselt killustatud, on praegu käimas konsulteerimine sidusrühmadega,²³ mis võib viia ehitustoodete määru läbivaatamiseni komisjoni praeguse koosseisu ametiajal.

Euroopa Komisjon toetab jätkuvalt innovatsiooni, ergutades kõrgtehnoloogiliste toodete ja protsesside arendamist *energiatõhusate ehitiste* alase avaliku ja erasektori lepingulise partnerluse raames. Avaliku ja erasektori sellise partnerluse tulemusena peaks sündima tehnoloogia, mis on vajalik Euroopa ehitustööstuse jätkusuutlikkuse ja konkurentsivõime suurendamiseks²⁴.

Algatust võiks toetada aruka lähenemisviisiga riigihangetele, mis edendavad uuenduslikke vähese CO₂-heitega lahendusi, mis saavutatakse tööstuse juhitud standardimisalgatuste

²¹ Teatis „Euroopa uus oskuste tegevuskava: koostöö inimkapitali tugevdamiseks ning töölesobivuse ja konkurentsivõime suurendamiseks“, COM(2016) 381.

²² Algatust rahastatakse programmi „Arukas energia – Euroopa“ ja programmi „Horisont 2020“ ühiskondliku väljakutse nr 3 raames.

²³ Nagu on ette nähtud aruandes ehitustoodete määru rakendamise kohta (lisada viide).

²⁴ http://ec.europa.eu/research/industrial_technologies/energy-efficient-buildings_en.html.

(näiteks SustSteel) kaudu²⁵. Kui nimetatud standardid on lõplikud, võib neid kasutada ehitussektoris jätkusuutlikkuse eesmärkide täitmiseks. Kõnealust lähenemisviisi võiks kasutada ka muude ehitustoodete puhul ning see võimaldaks sektoril oma tööle lisaväärtust anda ja oma tooteid tõhusamalt turustada.

Uute riigihankedirektiividega (kehtivad alates 2016. aasta kevadest) tugevdatakse ja optimeeritakse kõiki olemasolevaid innovatsioonivahendeid: funktsionaalseid kriteeriume, variante, tehnilistes kirjeldustes esitatud kvaliteedinõudeid ja pakkumuste hindamise kriteeriume. EL aitab innovatsioonialastele hangetele kaasa ka Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide ning programmi „Horisont 2020“ kaudu. See on andnud tulemuseks hulga innovaatilisi projekte. Huvitav näide on piiriülene projekt PAPIRUS (hõlmab Saksamaad, Hispaaniat, Itaaliat ja Norrat), mille eesmärk on riigihangete kaudu edendada, rakendada ja valideerida säästva ehituse alaseid innovaatilisi lahendusi, keskendudes liginullenergiahoonetele. Lisaks on komisjon avaldanud vabatahtlikud keskkonnahoidliku riigihanke kriteeriumid kontorihoonete projekteerimiseks, ehitamiseks ja haldamiseks, mis sisaldavad mitmeid soovitusi, kuidas korraldada keskkonnahoidliku, energiatõhusa büroohoone hanget²⁶.

Digitehnoloogia pakub võimalusi suurendada hoonete ehitusprotsessi ja käitamise tõhusust, aidates seega täita energiasäästu eesmärke. Seetõttu toetab komisjon riigihangete puhul selliste ühiste põhimõtete ja eeskirjade määratlemist, mille eesmärk on hoonete omaduste, sealhulgas nende energiatõhususe digiteerimine (ehitusteabe modelleerimine – *Building Information Modelling*). See koos hoonete digitaalse logiraamatu ühtse raamistiku väljatöötamise ja VKEdele suunatud erimeetmetega muudab palju lihtsamaks teabe vahetamise ning nii toetatakse otsuste tegemist ehitusprojektide eel, ajal ja järel, välditakse konkureerivate riiklike strateegiatega seotud killustatust ja vähendatakse VKEde kulusid. Lisaks tagab EL Maailma Kaubandusorganisatsiooni riigihankeid käsitleva mõnepoolse lepingu ja kahepoolsete lepingute raames, et riigihankeid korraldatakse läbipaistvalt ja konkurentsipõhiselt ning et ei diskrimineerita ELi kaupu, teenuseid ega tarnijaid.

²⁵ Terasetööstuses töötatakse praegu välja Euroopa jätkusuutliku terasetööstuse standardeid (SustSteel), mis võimaldaksid ettevõtjatel tõendada, et ehitussektorile suunatud terasetooted vastavad jätkusuutlikkuse majandus-, keskkonna- ja sotsiaalaspektide puhul määratletud nõuetele.

²⁶ SWD(2016) 180 (final) „EU GPP Criteria for Office Building Design, Construction and Management“.